
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ / ATATÜRK UNIVERSITY

CULTURE AND CIVILIZATION

ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASINDA DESTAN VE
KÖROĞLU SEMPOZYUMU

(24-25 Haziran 2021) / ERZURUM

International Symposium of Epic and Köroğlu in the Turkic World

(24-25 June 2021) / Erzurum

Muhammet Nuri CEYLAN*

Geliş Tarihi/Received	Kabul Tarihi/Accepted	Yayın Tarihi/Published	Tür/Type
02.07.2021	16.09.2021	28.10.2021	Sempozyum Tanıtma
Atıf/Citation: Ceylan, Muhammet Nuri, Uluslararası Türk Dünyasında Destan ve Köroğlu Sempozyumu (24-25 Haziran Erzurum)", <i>Culture and Civilization</i> , 1 (1), 83-85.			

Destanlar, tarihin en eski devirlerinden beri Türk düşünce dünyası ve kültür tarihinin en kıymetli yansımalarından biri olarak görülmüştür. Bu bağlamda millî değerlerin oluşumu, şekillenmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması hususunda destanların çok önemli bir rol üstlendiği, sosyokültürel, sosyoekonomik, tarihi, dini unsurları barındırması sebebiyle de kültürel belleğin en kıymetli taşıyıcısı oldukları ifade edilmelidir. Yüzyıllar boyunca sözlü yahut yazılı olarak farklı coğrafyalarda kuşaktan kuşağa aktarılan destanlar, Türk toplumları içinde önemli bir yere sahip olan destancılık geleneği sayesinde asırlarca özgün formunu muhafaza ederek 21. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüştür. Bugüne kadar Türk destanları ve Türk destancılık geleneği hakkında birçok çalışma yapılmış, kongreler, sempozyumlar düzenlenmiş ve dünyanın farklı bölgelerinden yerli-yabancı birçok bilim insanı mevzu hakkında görüş ve önerilerini ilim dünyasıyla paylaşmıştır. Bu çalışmaların merkezindeki en önemli destanlardan biri *Köroğlu Destanı*'dir. Köroğlu'nun, Türklerin en önemli millî kültür hazinelerinden biri olarak görülmesi, destanın Türk toplumları içindeki bilinirliği ve yayıldığı coğrafya hasebiyle de farklı bir konuma sahip olması bu yönelimin altında yatan sebepleri açıklar niteliktedir.

Erzurum Atatürk Üniversitesi bünyesinde Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinin girişimleriyle 24-25 Haziran 2021 tarihleri arasında Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tataristan, Azerbaycan ve Türkiye'deki çeşitli üniversitelerden bilim insanının katılımıyla *Uluslararası Türk Dünyasında Destan ve Köroğlu* başlıklı çevrimiçi (online) bir sempozyum düzenlenmiştir. Atatürk Üniversitesi öncülüğünde düzenlenen bu bilgi şöleninin diğer önemli paydaşları arasında UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, Erzurum Büyükşehir Belediyesi ve Erzurum Valiliği yer almaktadır. Sempozyumun düzenlenmesindeki temel gaye Türklerde destan ve destan anlatıcılarının, destancılık geleneğinin yeri ve öneminin, Türk dünyası ve Türkiye

---

* Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, muhammet.ceylan@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4194-7527

sahasında Köroğlu anlatmalarının, anlatının yayıldığı coğrafya ve Köroğlu anlatıcılarının tespitinin yapılmasıdır. Bu çerçevede Atatürk Üniversitesi bünyesinde Erzurum’da ilk kez düzenlenen sempozyumda “*Türk Dünyasında Destan*”, “*Köroğlu’nun Erzurum Anlatması*”, “*Türk Dünyasında Köroğlu*”, “*Köroğlu ve Köroğlu’nun Erzurum Coğrafyasındaki Varlığı*”, “*Türk Dünyasında Destan Anlatıcıları*”, “*Köroğlu Varyantları*”, “*Köroğlu Kolları*”, “*Köroğlu’nun Destan Anlatıcılığı Bağlamında Yeri ve Önemi*”, “*Köroğlu’nun Yaşadığı Coğrafya ve Türk Coğrafyasındaki Köroğlu Anlatıcıları*”, “*Köroğlu’nun Güncel Anlatılardaki Yeri*”, “*Yeniden Yazım Sürecinde Köroğlu*” başlıkları etkinliğin temel konuları olarak belirlenmiş ve katılımcılar sempozyuma bu konular özelinde kaleme aldıkları bildirimleriyle katılım göstermiştir.

24-25 Haziran 2021 tarihleri arasında düzenlenen sempozyum Zoom programı üzerinden, iki farklı salonda (A Salonu ve B Salonu) çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Sempozyum, *Açılış* ve *Kapanış* oturumları haricinde *Ruşen Ali*, *Kabre Sığmaz*, *Demircioğlu*, *Cıdalı Kenan*, *Döne Sultan*, *Kızıroğlu Mustafa Bey*, *Manas*, *Maaday Kara*, *Alpamış*, *Ayvaz*, *Telli Nigâr*, *Deli Hoylu* oturumları olmak üzere toplamda 12 oturum şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca farklı birçok kitleye ulaşmak amacıyla oturumlar canlı olarak iki farklı Youtube kanalından yayınlanmıştır.

Türk Dünyasında Destan ve Köroğlu Sempozyumu 24 Haziran 2021 Perşembe 10:00’da Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ahmet Özgür GÜVENÇ, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Dilaver DÜZGÜN, Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet SEKMEN ve UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Başkanı Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ’un açılış konuşmalarıyla başlamıştır. Ardından *Türk Dünyasından Destan Dinletisi* adı altında Salamat AYAPOV (Jırav) (Karakalpakistan / Özbekistan), Qahhor RAHIMOV (Bahşi) (Özbekistan), Quwanishbay SEYTIMBETOV (Jırav) (Karakalpakistan / Özbekistan), Qalandar NARMETOV (Bahşi) (Özbekistan) çeşitli destanlar icra etmişlerdir. Açılış oturumu ve destan dinletisi ardından A ve B salonlarında iki gün boyunca yerli ve yabancı bilim insanlarının katılımlarıyla oturumlar icra edilmiş ve 25 Haziran 2021 Cuma günü kapanış oturumuyla sempozyum son bulmuştur. Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tataristan, Azerbaycan ve Türkiye’deki çeşitli üniversitelerden yetmiş yakın bilim insanının katılımıyla tamamlanan oturumlarda yukarıda da ifade edilen konu başlıkları etrafında Türk destancılık geleneğinin dünü, bugünü ve yarını, Köroğlu’nun Türk Dünyasındaki yeri ve önemi, Köroğlu’nun daha önce gün yüzüne çıkarılmayan yeni anlatmaları, Köroğlu’nun Erzurum varyantları, Köroğlu anlatmalarında bir mekan olarak Erzurum’un yeri ve önemi, dans ve müzik bağlamında Köroğlu, kültür endüstrisi açısından Köroğlu mevzuları sempozyumun genel çerçevesini oluşturan hususlar olarak ön plana çıkmıştır. Kapanış oturumunda sempozyumda öne çıkan hususlar hakkında genel değerlendirilmelerde bulunulmuş, bu konular etrafında farklı birçok görüş ve öneri ortaya konulmuştur.

Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinin katkılarıyla düzenlenen sempozyum, Türk destan ve destancılık geleneği içinde *Köroğlu Destanı*’nın yeri, bu bağlamda ortaya çıkan gelişmeler, geleneğin devamı ve kültürel değerlerin kaybolmadan gelecek kuşaklara aktarımının nasıl sağlanacağı hususlarında ortaya konan görüş ve önerilerle son derece verimli bir bilgi şöleni olmuştur. Sempozyum, daha sonraki araştırmalara örnek teşkil edecek bir şekilde tertip edilmiştir. Bu çerçevede Zoom ve Youtube üzerinden aynı anda yayın yapılarak

farklı birçok kesimden insanın bu bilgi şöleninden istifade etmesine olanak sağlanmıştır. Sempozyumda sunulan bildirilerin yanı sıra Türk dünyasından çeşitli bahşı ve jıravların destan icrasına yer verilmesi de tertip edilen bu programı anlamlı bir o kadarda eğlenceli hâle getirmiştir. Sempozyumda öne çıkan hususlardan biri de katılımcıların tek yönlü yani sadece bir alana yönelik olarak seçilmemesi hassasiyetidir. Sosyal bilimlerin çeşitli alanlarından, farklı yaş ve unvan grubundan bilim insanı bildirileriyle sempozyuma katılma imkânı bulmuş ve kıymetli katkılar sunmuşlardır. Bu yaklaşım belirlenen konular etrafında dil, edebiyat, müzik, folklor, tarih vb. alanlardaki uzman bilim insanlarının farklı bir o kadar değerli fikirlerini sanal ortam aracılığıyla dünyanın farklı yerlerine ulaştırmalarına ön ayak oluşturmuştur. Organizasyonun kültürel miras aktarımına katkıda bulunması amacıyla kayıt altına alınması da takdire şayandır. Sempozyumda ele alınan konuların, ortaya konan görüş ve önerilerin daha sonra yapılacak ilmi ve kültürel çalışmalara büyük katkılar sunacağı ve bu bağlamda yapılacak çalışmalara yön vereceği şüphesizdir.